

GESTALTNINGSPROGRAM

ÄLTA CENTRUM

ALLMÄN PLATS

Nacka kommun är beställare av detta arbete:

Magnus Bohman, Planarkitekt
Elisabeth Rosell, Landskapsarkitekt

Arbetet har utförts av Sweco architects AB:

Kenneth Hildén, Landskapsarkitekt, ansvarig
Daniel Fried, Landskapsarkitekt
Marco Le Donne, Planarkitekt
Emma Röing, Ljusdesign
Linnea Henstam, Ljusdesign

Innehållsförteckning

Bakgrund Älta Centrum	4
Förutsättningar och övergripande mål	5
Gestaltningssprogram Älta centrum - gator och allmän platsmark	6
Viktiga gestaltungsaspekter för Älta centrum som helhet	7
Gestaltungselement torget	8
Illustrationsplan torg	9
Delområden:	
1 Torget	10
1.1 Övre torget	11
1.2 Samlingsplats "Eken"	13
1.3 Nedre torget	15
1.4 Parktorget	17
2 Parkstråket	18
Torget och parkstråket	19
3 Lokalgatan	20
4 Oxelvägen/Almvägen	21
5 Angöring längs Ältavägen	22
Belysningskoncept	23
Fortsatt arbete	28
Illustrationsplan för Älta centrum	29

Bakgrund Älta centrum

Älta är en kommundel i sydvästra Nacka som an-gränsar till Tyresö kommun och Stockholms stad. Älta centrum invigdes 1968 och var då ett av de första inomhus köpcentra i Sverige. Stora delar av flerbostadshusen som angränsar till centrum byggdes inom ramen för miljonprogrammet mellan åren 1965 till 1971.

Älta centrum har än idag sitt affärscentrum inomhus. Centrumhuset med sina 11 våningar är Älta centrum landmärke. Husets framsida domineras av en vändslinga för bilar. I mitten av vändslingan står en stor ek i en nedsänkt gräsyta.

Söder om centrumhuset finns en mindre torgyta/passage. I nära anslutning till centrum ligger två parkeringsdäck som tillsammans upptar ca 5 800 m². Utöver detta finns även en parkering om 1100 m².

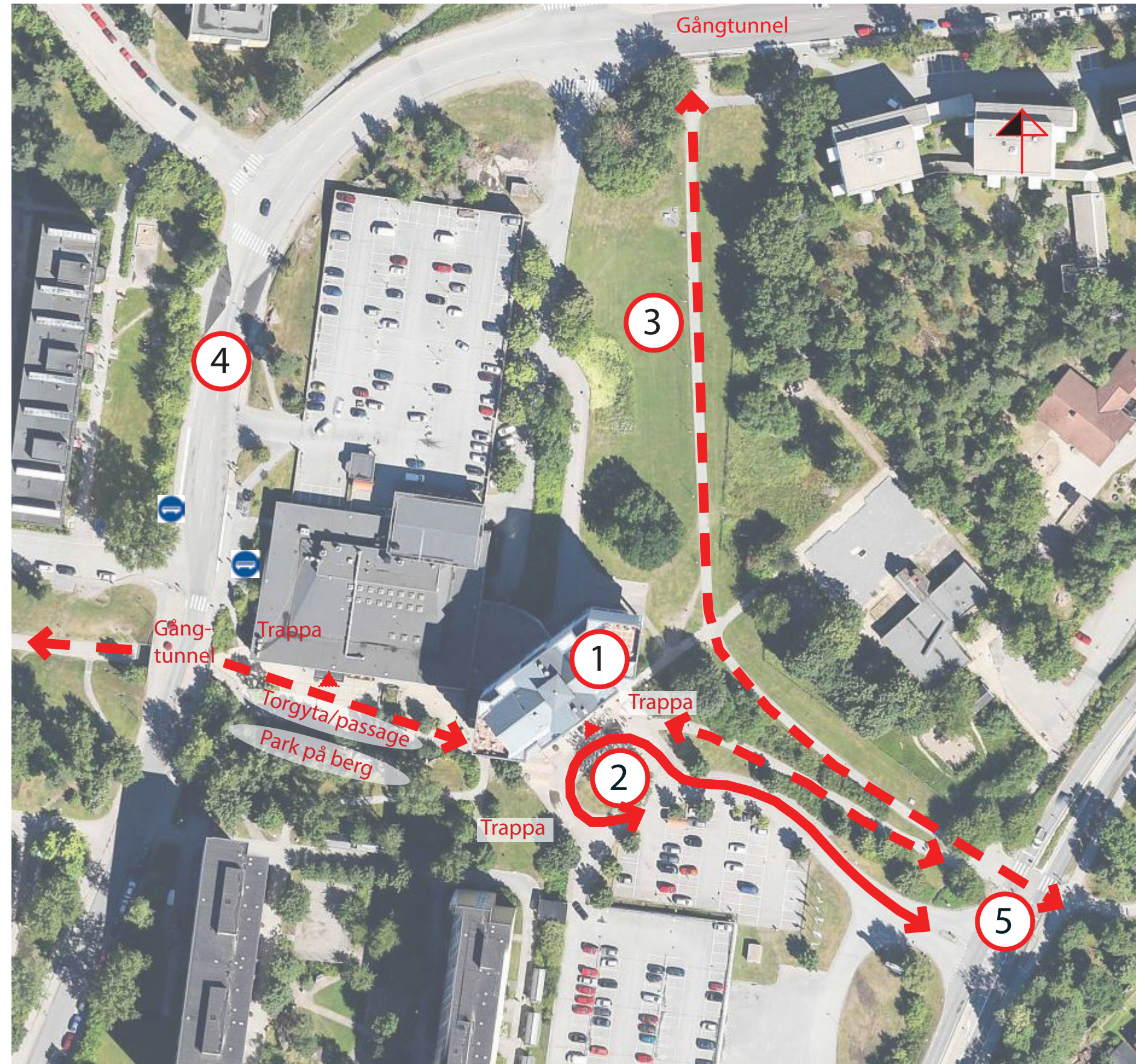
De stråk som finns i området idag och som leder förbi centrum är inte sammankopplade på ett enkelt och tillgängligt sätt. Kollektivtrafikens hållplatser ligger på Oxelvägen en nivå upp från den trafikseparerade centrumpassagen.

- 1 Centrumhuset
- 2 Vändplan kring befintlig ek
- 3 Parkstråket
- 4 Oxelvägen/Almvägen
- 5 Ältavägen

Inom området finns även flera nivåskillnader med trappor vilket försvårar tillgänglighet för funktionshindrade och cyklister.

Sammantaget leder detta till att man som besökare utan lokalkännedom har svårt att orientera sig i centrum.

Flygfoto Älta Centrum idag

Förutsättningar och övergripande mål

Bakgrund

Till grund för denna programhandling ligger Nacka kommuns detaljplaneprogram för Älta Centrum. Inom program-området föreslås utbyggnad av ett nytt centrumkvarter, ca 1 400 nya bostäder, lokaler för handel, idrott och kultur samt förskola.

Stadsbyggnadsprojektets mål är att i en första etapp skapa ca 950 nya bostäder, flytta den kommersiella delen av befintligt centrum närmare Ältavägen, samt bidra till en kvalitetshöjning av offentliga miljöer genom ett nytt parkstråk och ett nytt torg med ett ökat handelsutbud.

Vidare ämnar stadsbyggnadsprojektet skapa förutsättningar för kultur- och fritidsverksamhet, service, förskola samt äldreboende i den nya bebyggelse som planeras. Nya förskolor, särskilt boende för äldre, samt skolverksamhet kommer även att prövas inom projektet.

Programhandlingen baseras på *Förstudie landskap, Älta centrum koncept och gestaltning* Rev. A 2017-07-05 utförd av Sweco.

Syfte

- Skapa ett ökat utbud av bostäder och service samt bidra till en kvalitetshöjning av offentliga miljöer.
- Stärka småstadskänslan genom att skapa naturliga mötesplatser kring idrott, friluftsliv, kultur, service, handel och skola och på så vis bidra till en ekonomiskt, socialt, estetiskt och miljömässigt hållbar utveckling av Älta centrum.
- Utveckla Älta utifrån invånarnas behov, för att skapa trivsel och välmående. Ältaborna önskar bättre mötesplatser och ett större handelsutbud. Nuvarande centrum är svårt att hitta och upplevs inåtvänt eftersom alla butiker nås från centrumets insida.
- Öka tillgängligheten till, från och inom området så att Älta centrum upplevs som en naturlig del av Älta.
- Skapa ett samlande rum och en attraktiv mötesplats i form av en park med eventuell lekplats i anslutning till centrumbebyggelsen.
- Ta ett samlat grepp kring dagvattnet. Det innefattar olika LOD-lösningar och ny dagvattendamm vid Ältasjön.
- Utveckla ett parkstråk nära de centrala delarna av Älta som skapar ett grönt offentligt rum.

Attraktivt centrum

Människor dras till platser där det finns en mängd olika anledningar att vistas. Många aktiviteter placerade invid varandra förstärker varandra, till exempel butiker, restauranger, bibliotek, kultur, park, lekplats, frisör, gym, vård etc. Strategin, The Power of 10, går i korthet ut på att det aldrig räcker med en stark mötesplats på ett ställe, det behövs fler för att skapa ett rikt liv på platsen.

Dessutom dras människor till varandra när de upptäcker något som får dem att stanna upp i ett gemensamt utrymme, som rörelse och aktivitet. Det är en stor fördel om serveringar kan samlas i goda sollägen kring ett stråk eller en plats. Närhet till park/torg/mötesplatser är en styrka.

God tillgänglighet för alla är ett av stadsdelscentrums viktigaste konkurrensmedel. Att spara tid och slippa ta bilen är ett huvudskäl till att man väljer att handla där man bor.

Tillskottet av nya lägenheter ligger inom gångavstånd från centrum. En stor del av kunderna till centrum förväntas komma till fots, på cykel och kollektivt. Det är viktigt med bra och säkra gångstråk, cykelbanor och bra cykelparkering. Det är bra om bilarnas fart är låg.

Avgränsningar

Intill Nya Älta torg planeras ett nytt parkstråk. Inom ramen för tidigare förstudie för nya Älta Centrum har parkens koppling till torget studerats, samt hur parken ska bli en del av Ältas dagvattenhanteringssystem. I övrigt har parkstråket studerats i en separat förstudie.

Se *Förstudie Älta park*, daterad 2018-05-14

Strukturplan från detaljplaneprogram för Älta C framtagen av Nacka kommun

Gestaltningssprogram Älta centrum - gator och allmän platsmark

Ännu mera Älta

Förprojekteringen genomförs för att skapa underlag till arbetet med detaljplan, gatukostnadsutredning, samt för kommande detaljprojektering.

Utgångspunkten är de förutsättningar som tagits fram i detaljplaneprogram för Ältas nya centrum. Vissa förutsättningar har dock ändrats under arbetets gång.

Området omfattar området öster om Ältavägen (som är statlig väg) och de kommunala vägarna Oxelvägen/Almvägen, samt de nya lokalgatorna som ingår i detaljplaneområdet. Centralt i området är nya Älta torg med genomfart mellan Oxelvägen och Ältavägen. Även ett parkstråk ingår i området.

En attraktiv och varierad miljö ska skapas i projektområdet. Det finns stora höjdskillnader och för att uppnå målet med detaljplaneprogrammet studeras höjderna i hela projektområdet i förstudien. Höjdsättningen ska lösas så att viktiga samband och kopplingar uppnås. Nya Älta torg ska bli Ältas nya mittpunkt. Torget ska vara väl sammankopplat med sin omgivning och innehålla handel, offentlig service och kulturverksamhet. Entréer till lokaler kring torget ska vara tillgängliga utan att torgets form och karaktär förvanskas. Torgets golv

ska så långt det är möjligt uppfattas som enhetligt och plant utan iögonfallande höjdanpassningar vid entréer. Framför det befintliga höghuset i Nya Älta torgs västra ände står en karaktärsfull ek. Trädet står idag i en grop och torgets nya höjder anpassas för att trädet ska kunna stå kvar.

Torgytorna är i huvudsak anpassade för fotgängare men möjliggör trafik mellan Oxelvägen och Ältavägen samt för till exempel varuleveranser och färdtjänst.

Det nord-sydliga stråket mellan torget och stadsparken ska vara ett tryggt, välbefolkat gångstråk. Mellan torget och parken är höjdskillnaden stor och en lösning krävs som möter olika behov.

Platsen vid entrén till kulturhuset och fritidsgården i Kultur- och fritidskvarteret markerar mötet mellan parkstråket och bebyggelsen vilket innebär att denna plats måste gestaltas med omsorg och eftertanke eftersom den ska vara både trafiksäker, attraktiv, funktionell och trafiktekniskt korrekt.

Gatorna utformas och höjdsätts för att skapa tillgängliga gaturum som är sammankopplade med kringliggande ytor och platser, och som bidrar till lokalt omhändertagande av

dagvatten.

Illustrationer och planer i detta PM visar på ett gestaltningskoncept.

Förstudien behandlar följande teknikområden: Väg, trafik, VA, dagvatten, landskap och mät- samt geoteknik.

Se också följande handlingar:

Väg/trafik:
Projekterings-PM Väg och Trafik samt *Trafikanalys-PM* och ritningar enligt Handlingsförteckning.

VA och Ledningssamordning:
PM_Älta Centrum_VA & ledningssamordning

Dagvatten:
Älta C – Förstudie dagvatten Flöden, föroreningar och förslag till dagvattenhanterande åtgärder inför detaljplan, med bilaga 1-4.

Viktiga gestaltungsaspekter för Älta Centrum som helhet

Ett levande centrum

För ett levande centrum är det viktigt att Älta centrum fungerar som en nod där olika stråk korsar varandra. Det är extra viktigt att förstärka kopplingen över och genom torget. Det gäller både det öst-västliga stråket mellan Ältavägen över torget till Oxelvägen och det nord-sydliga stråket mellan parken och centrum. Dessa stråk utformas med omsorg och görs tillgängliga.

I gestaltungsförslaget har det offentliga rummet två huvudplatser: Älta torg och parkstråket.

Älta torg består av en övre och en nedre del. Den övre delen utgörs av sträckan mellan Oxelvägen och Centrumhuset. Den nedre delen sträcker sig mellan Centrumhuset och Ältavägen. Norr om torget sträcker sig en passage till parktorget vid teaterentrén.

Platsen öster om Centrumhuset är en central kopplingspunkt mellan dessa olika delar av Älta Centrum.

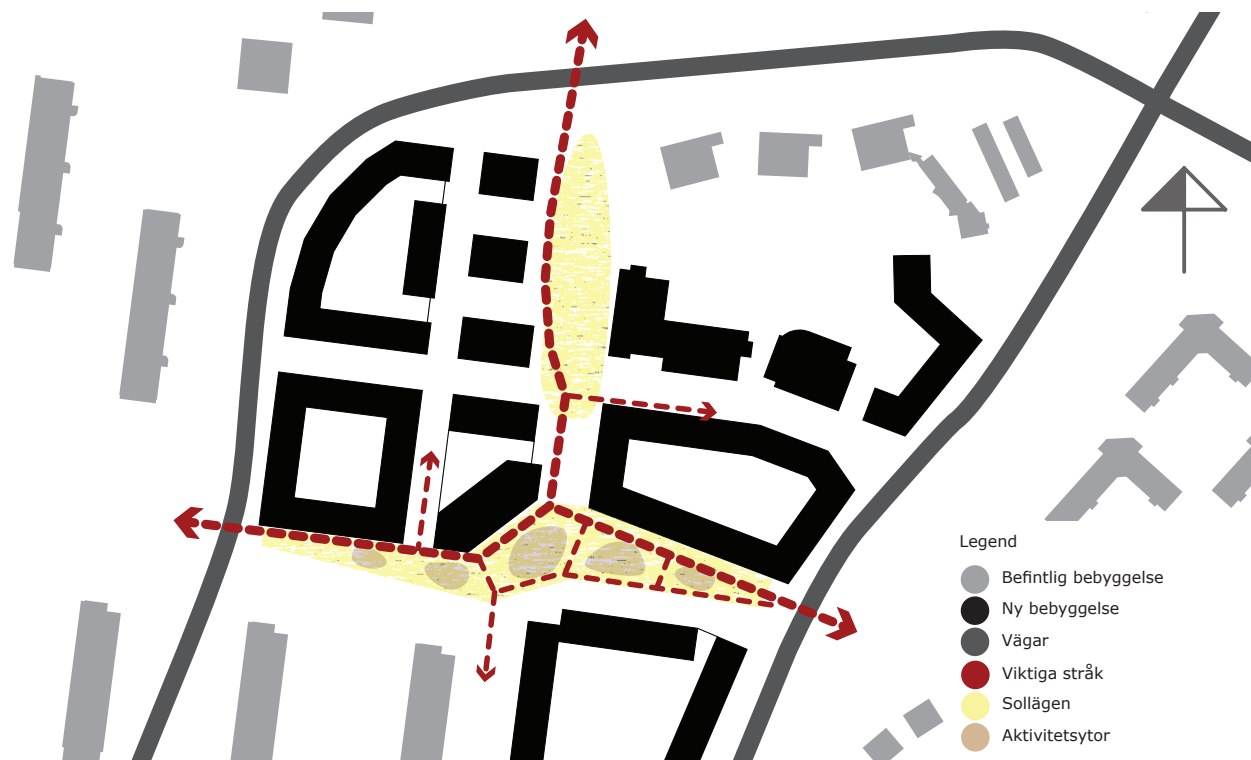
Gestaltningen syftar till att binda ihop platserna till en helhet vars identitet är Älta centrum, men som samtidigt består av en sekvens av varierade rum som har nära kopplingar till varandra, och som inbjuder till rörelse mellan dem och vistelse i dem.

Tillgänglighet

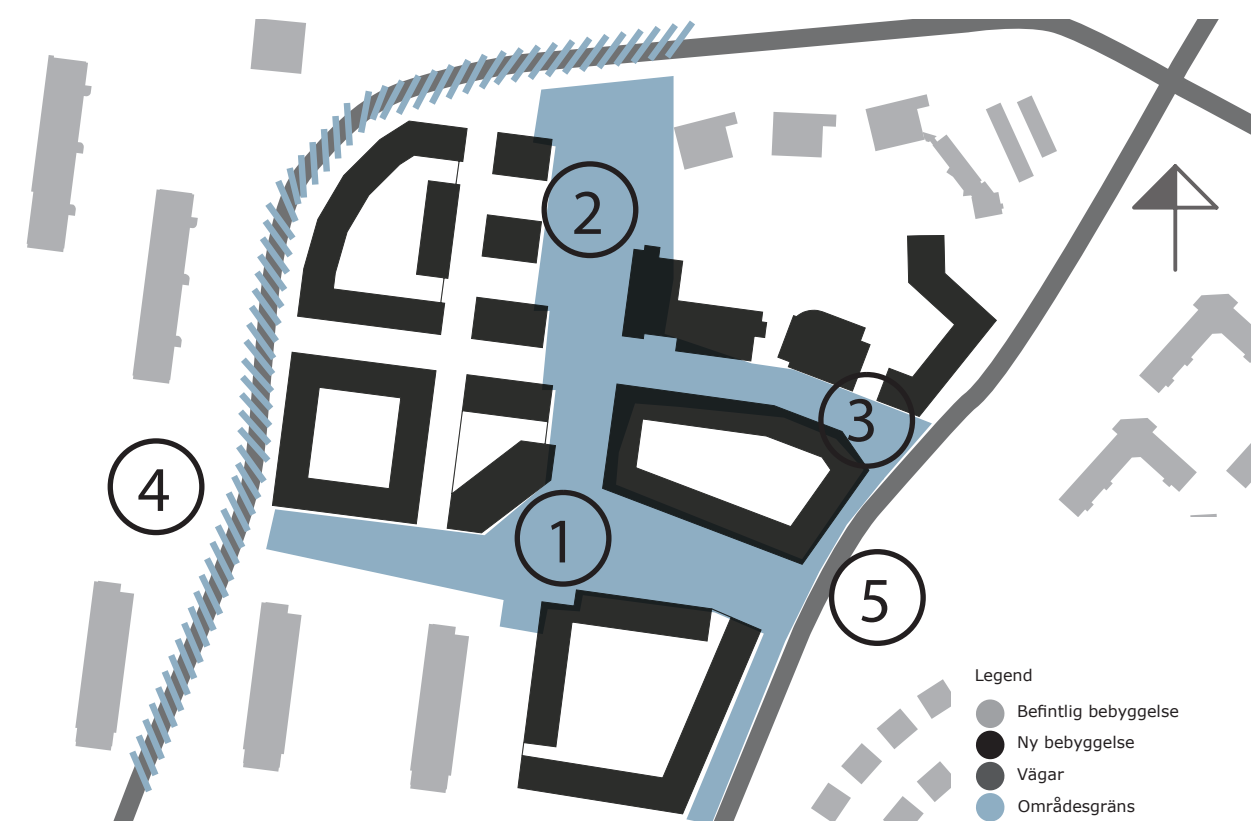
En av utmaningarna i arbetet med Älta Centrum är att åstadkomma en god standard på tillgängligheten. Torgområdet rymmer inom en begränsad yta en nivåskillnad på 7 meter. Om södra änden av stadsdelsparken räknas in är höjdskillnaden inom området 10 meter. Samtidigt finns små möjligheter att ändra de anslutande höjderna på omgivande gator och befintliga entréer.

Höjdsättningen av torgytorna är utformad så att det nedre torget har god standard medan det övre torget delvis har minimistandard på sträckan mellan Oxelvägen och kvartersgatan väster om Kultur- och fritidskvarteret. Likaså har kopplingen mellan det nedre torget och teaterplatsen delvis minimistandard på lutningen. Den befintliga skarpa nivåskillnaden mellan parkstråket och torget ges genom ny utformning medelgod standard och görs attraktivare genom att gång- och cykelvägen får ett nytt läge och en profil som fördelar lutningen över en längre sträcka.

Torget har en låg kant mot låglinjen för dagvattnet men är i övrigt fritt från kanter. Låglinjen, som är nedsänkt 1 cm, övergår i alla korsningspunkter av betydelse till samma nivå som torgets gångbeläggning.

Viktiga stråk för fotgängare och cyklister, goda sollägen, samt ytor som kan användas för aktiviteter, möblering och planteringar på torget

Strukturplan nya Älta Centrum

Gestaltningselement torget

Torget golv

Torget grundelement är golvet mot vilket de gröna platserna och låglinjerna tecknar sig. Beläggningen utgörs av smågatsten med infällda linjer av naturstenshällar. För bäst framkomlighet är de viktiga gångstråken belagda med sågad smågatsten.

Markbeläggningens formspråk bidrar till att ge torget läsbarhet. Uppdelningen i ytor med olika färgskiftning i smågatstenen visar på ytonas skilda funktion samtidigt som användningen av smågatsten över hela ytan håller ihop torget och skapar en helhet. Vissa ytor som körbanan kräver ytterligare förtydliganden och här skiljs ytorna åt av kantsten.

Gröna platser på torget

Torget öppna rum ges en informell struktur av gröna platser. Dessa fungerar som mötesplatser där man kan slå sig ned eller vandra igenom. De innehåller nivåskillnader, som möjliggör sittmurar och lågt upphöjda planteringar, men de är också utformade så att de är genomsläppliga för gångtrafik. I mellanrummen bildas större öppna ytor som kan användas för torghandel.

De gröna platserna ger också en informell anvisning av var fordonstrafiken ska röra sig.

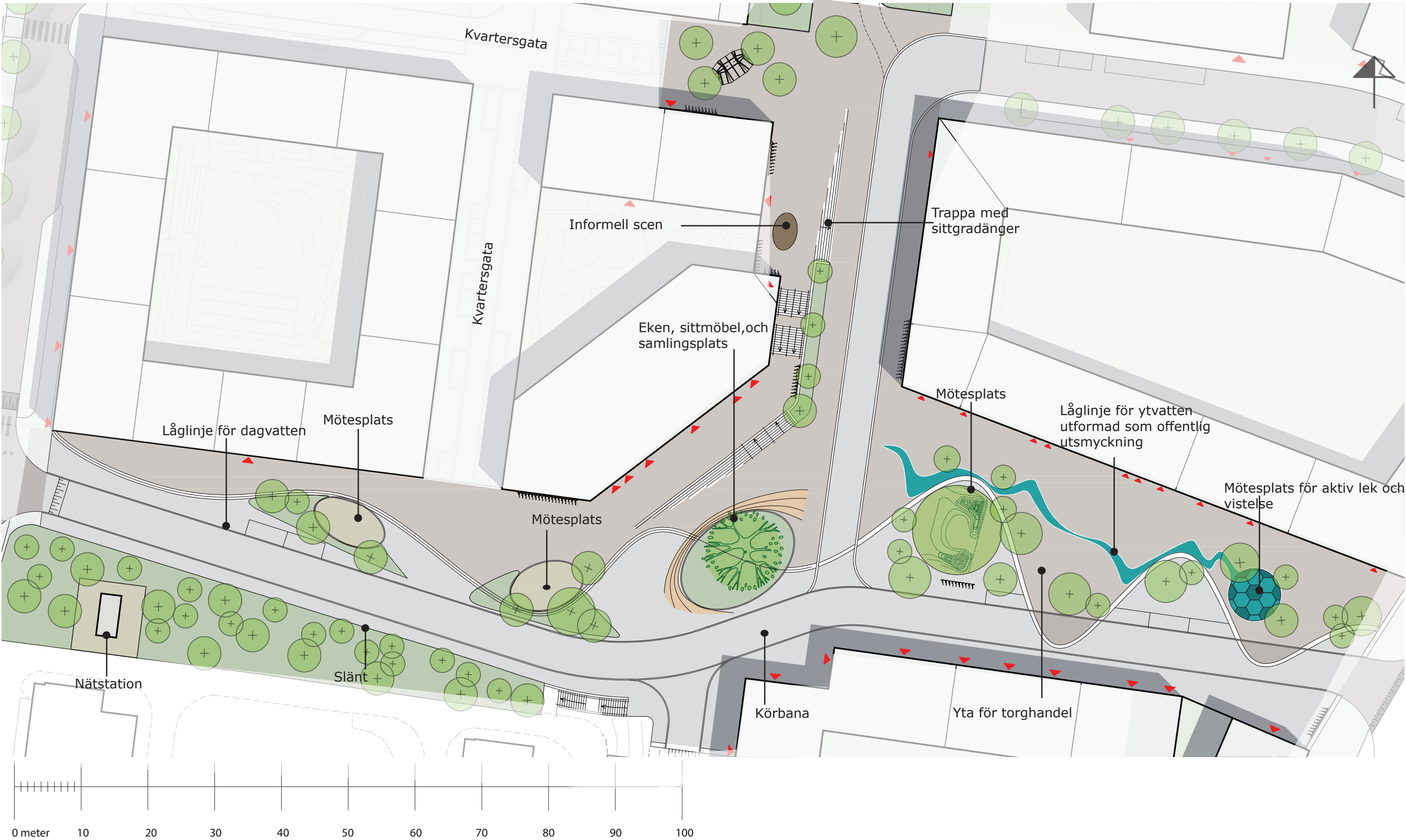
Dagvatten på torget och i parken

Torgytorna höjdsätts så att dagvattnet leds till en låglinje som sträcker sig i öst-västlig riktning längs hela torgstråket. Låglinjen utgörs av en mycket svagt försänkt yta. Dagvattnet leds till de gröna platserna för fördröjning och rening. Det binder samman formelementen på torget. Där markbeläggningens linjer möter vattensamlingarna löses linjerna upp som ringar på vatten.

Dagvattnet kommer i dagen i parkens slänt mot det stora öppna parkrummet. Det leds i ett mjukt fuktstråk till en infiltrationsyta i den norra änden av parkrummet. Tillgänglighetsvänlig stensättning leder över stråket.

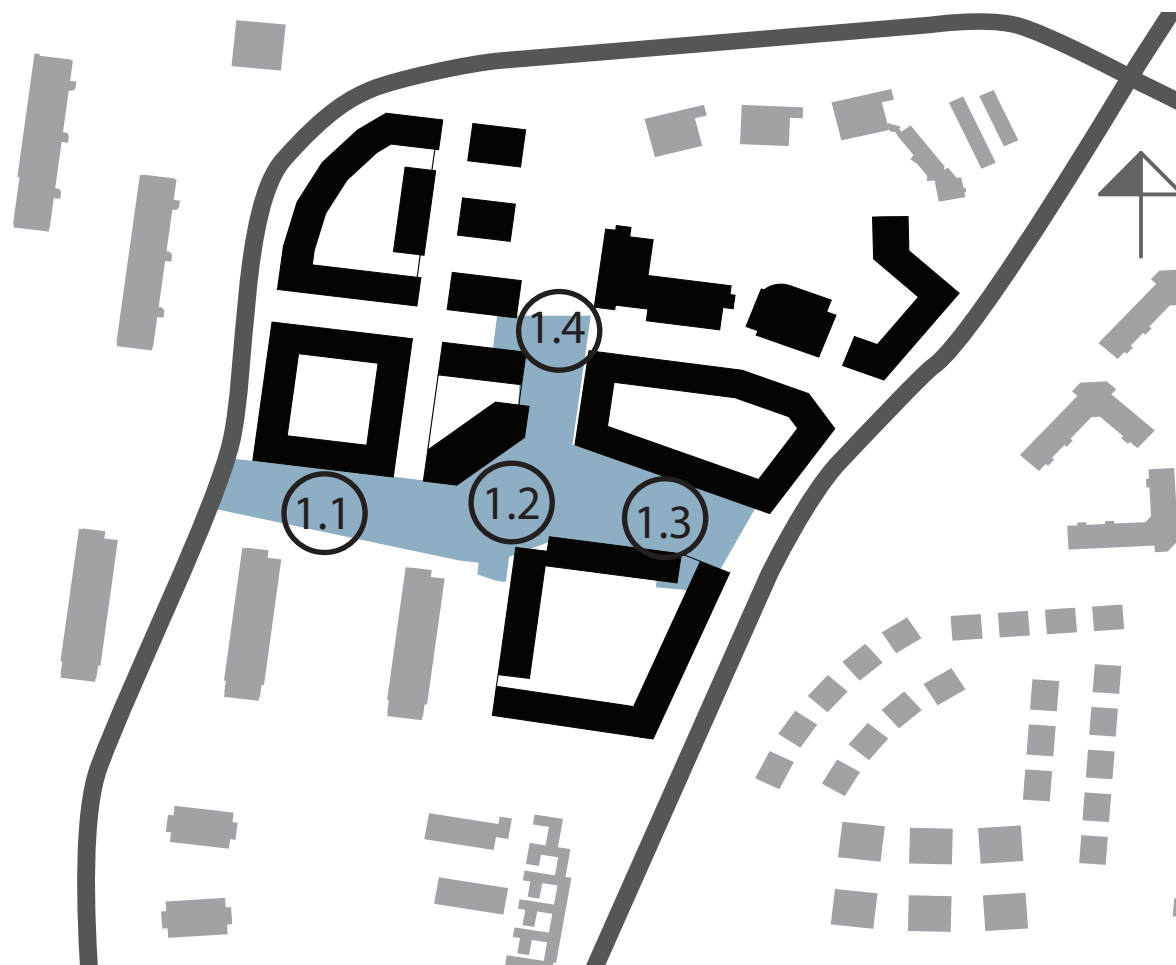
Illustrationsplan - Torget

Delområden

1 Torget

- ①.1 Övre torget
- ①.2 Samlingsplats "Eken"
- ①.3 Nedre torget
- ①.4 Parktorget

Orienteringskarta nya Älta centrum - Torget

Älta centrums offentliga vardagsrum

Ältas nya Torg förbinder Ältavägen med Oxelvägen med en sammanhållen gestaltning och en gatusträckning utmed södra sidan. Detta skapar en tydlig riktning och samtidigt ett fokus i området, samt bidrar till bättre orienterbarhet.

Torget gestaltning innefattar ett antal mötesplatser samt en större samlingsplats. Mötesplatserna kan förses med flera olika funktioner, till exempel sittplatser, ytor för häng, uteserveringar, cykelparkering, etc. Samlingsplatsen i torgets mitt har, förutom många sittplatser, en yta för större samlingar vid till exempel evenemang.

Mötesplatserna utgörs av bland annat inbjudande vilplan, infiltrationsytor för dagvatten och växtbäddar. Det skapas en variation på torget där mer lugna och avskilda platser samexisterar med mer livfulla ytor för torghandel, och gång- och cykelstråk.

Närheten till kollektivtrafik och cykelvägar möjliggör en genomströmning på torget som kan gynna affärslivet i centrum.

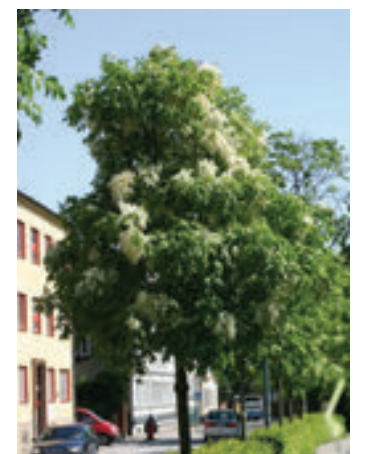
En låglinje för dagvatten på nedre torget är utformad som offentlig utsmyckning och möjligt vattenspel.

Inom området finns betydande nivåskillnader. Vid gestaltningen av torget har största möjliga hänsyn tagits till tillgänglighet. Platser för vila finns, bland annat där torget har sin kraftigaste lutning. Viss biltrafik, mestadels angöring, kan ske på torget dock på de gåendes villkor.

Torget består av tre delar; Övre torget, Samlingsplats "Eken", och Nedre torget.

Som komplement till den befintliga eken kan mannaask, Fraxinus ornus, kan skapa ett transparent tak och sirlig skugga vid torgets sittplatser.

1.1 Övre torget

Illustrationsplan Övre torget skala 1:500 (A3)

Platser för vila

Torgetets övre del karakteriseras av en slänt som fungerar som fond längs platsens södra sida.

Markens lutning är relativt brant (ca 5%) mellan Oxelvägen och kvartersgatan väster om kultur- och fritidskvarteret, men möjlighet finns till pauser och vila på de två plana planteringsomgärdade mötesplatserna.

Dessa platser fungerar som torgets lugnare delar. Här kan man sitta på den upphöjda muren eller leka lite mer avsides. Det finns även en möjlighet att placera uteservering på dessa ytor.

De upphöjda delarna fungerar som trafikhinder och bidrar till att bilister måste dra ner på hastigheten för att behålla god uppsyn.

Den synliggjorda dagvattenhanteringen infiltreras i de upphöjda växtbäddar som återfinns runt mötesplatserna, samt i skelettjordar under dem.

Biltrafik in till lokalgatan kan ske på övre torget men på de gåendes villkor.

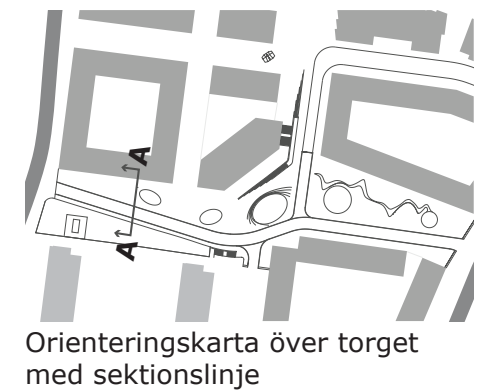

Upphöjd plantering runt sittytorna, inspirationsbild

1.1 Övre torget

Skisstudie av mötesplatser på övre torget. Platserna på övre torget fungerar bl.a. som vilplan i den något branta lutningen upp mot Oxelvägen, men även som platser för uteserveringar eller liknande samt som hastighetsdämpare och inslag av grönska på torget.

Sektion A - A, Övre torget skala 1:200 (A3)

1.2 Samlingsplats "Eken"

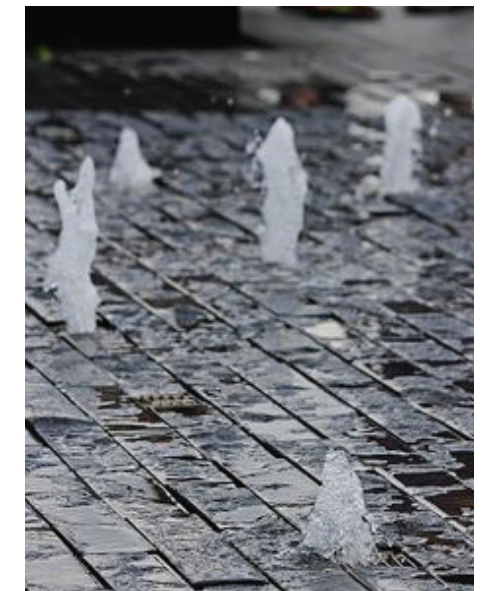

Illustrationsplan torget vid samlingsplats "Eken" skala 1:500 (A3)

Samlingsplats med utomhusscen

Framför kultur- och fritidskvarteret finns en samlingsplats som vi kallar "Eken". Platsen består av en bred trappa framför kultur- och fritidskvarteret med sittplatser, och en skulpturalt utformad sittbar stödmur. Den breda trappan tar upp höjdskillnaden mot gångstråket, och den skulpturala stödmuren tar upp nivåskillnaden mellan gångstråket och växtbädden kring den befintliga eken. Det är en samlingsplats för sammankomster utomhus eller en plats där man bara kan sitta i solen och iaktta det som sker på torget.

Höjdsättningen är anpassad så att den befintliga eken kan stå kvar i mitten av det nya torget.

Möjlighet att ha ett lekfullt vattenspel, referensbild

Träbeklädda gadänger som sittyta kring den befintliga eken. Visionsbild, skisstudie.

1.2 Samlingsplats "Eken"

Referensbild, plats för offentligt samtal.

Skisstudie "Eken", med en sittbar stödmur som tar upp höjdskillnaden, och som ger utrymme både för vilande besökare, estradörer och lek. Den befintliga eken sparas i platsens mittpunkt.

"Eken" har flera funktioner och kan bland annat fungera som Ältas egna demokratiska rum. Invånare och besökare har möjlighet att samlas och diskutera olika ämnen.

Sommartid kan kulturverksamheten och fritidsgården anordna olika föreställningar och events på ytan. Sittmöblen och ytan framför blir då som en amfiteater.

Placeringen mitt på torget ger en god förutsättning för de

som vill ta en paus och iakttä övrig aktivitet på torget.

Den befintliga eken är ett viktigt landmärke i Älta Centrums miljö. Idag ligger eken i en grop nedanför centrumhuset. I den nya torggestaltningen blir den en tydlig del av torget, på samma nivå som det nedre torget. Lösningen värnar om den existerande växtbäddens utbredning. Platsen för eken bildar ett nav i den offentliga platsens struktur.

1.3 Nedre torget

Illustrationsplan Nedre torget Skala 1:500

Aktivitetsytor och mötesplatser

Torget nedre del har två aktivitetsytor som fungerar som torgets mötesplatser. De ger plats för sittplatser, grönska och lek.

Mellan dessa platser finns större öppna ytor som möjliggör exempelvis torghandel.

Tillgängliga sittplatser med armstöd placeras också ut.

Lokal handel mellan uteplatser skapar liv på torget. Referensbild.

Lek som en upphöjd del av markbeläggningen. Referensbild.

Böljande linje för yta med vattentema. Inspirationsbild.

1.3 Nedre torget

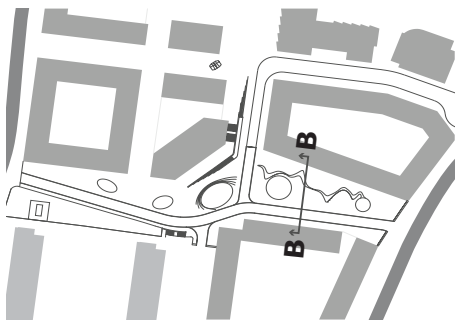
Möjlig offentlig utsmyckning som samtidigt fyller en funktion för omhändertagande av dagvatten och aktivitet:

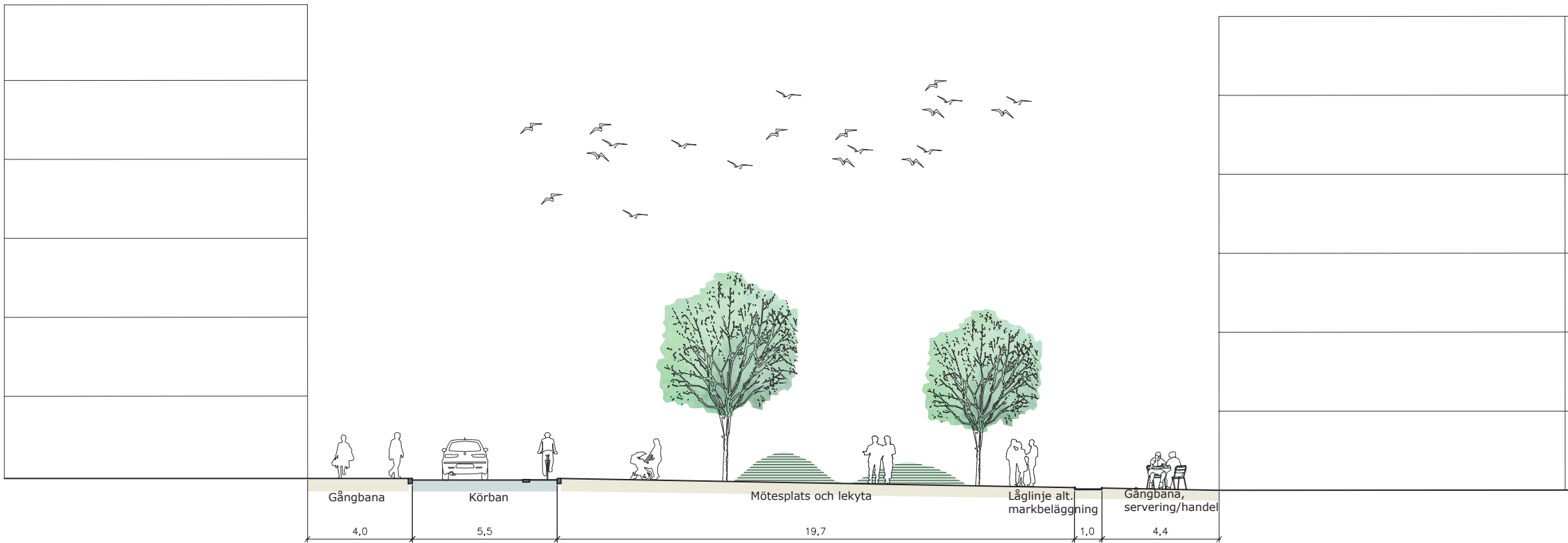
Yta av terrazzo med isblå kulör. Yta för aktivitet som också fungerar för infiltration av dagvatten, likaldes med nyanser av isblå terrazzo. Ytan har olika nivåer som bildar en svag relief, där vatten samlas och tas om hand.

Inspirationsbild: Enkel vattenkonst som lockar till lek och aktivitet. Visualisering Sweco/Stockholms stad

Orienteringskarta över torget med sektionslinje

Sektion B - B, Nedre torget skala 1:200 (A3)

Dagvattenhantering

Torget mötesplatser utgör även en del av Älta centrum dagvattenhantering.

Vid nederbörd kommer vatten att ansamlas på torget och ledas vidare till trädens växtbäddar/skelettjordar.

Här ska vattnet infiltreras, fördröjas och renas, vilket också innebär bevattning av träd.

Läs mer om dagvattenhanteringen i handlingen *Älta C – Förstudie dagvatten Flöden, föroreningar och förslag till dagvattenhanterande åtgärder inför detaljplan.*

1.4 Parktorget

Illustrationsplan Parktorget skala 1:500 (A3)

Sitt- och hängmöbel, referensbild

Länken mellan parken och torget

Parktorget förbinder Parken med Ältas nya torg och är en social nod i Älta Centrum. Här ligger entrén till kulturhuset och även fritidsgården för områdets ungdomar.

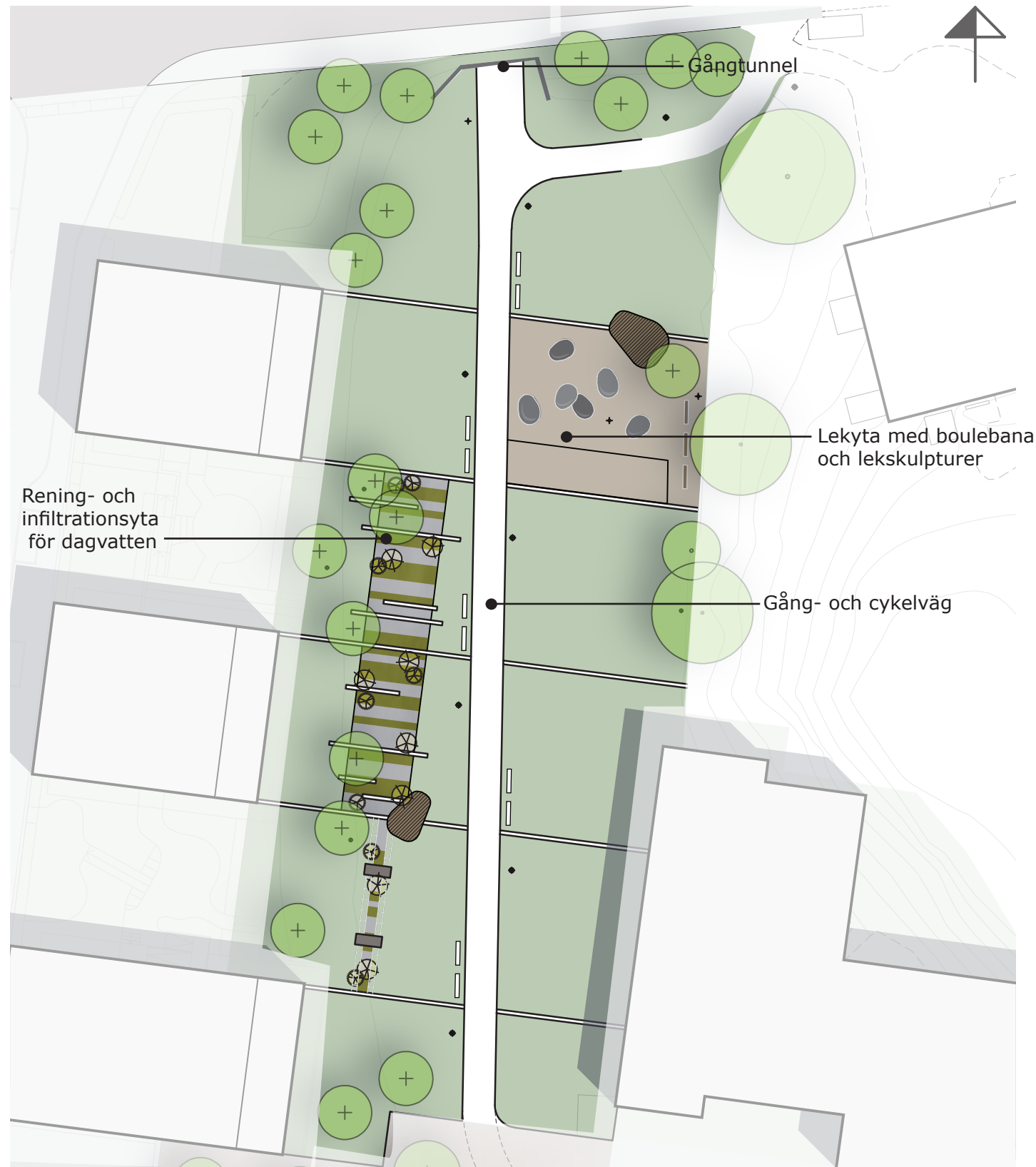
Detta område kännetecknas av de kulturupplevelser och fritidsaktiviteter som erbjuds besökare. Platsen ger goda förutsättningar för möten och bidrar till att skapa liv i Älta centrum.

En körbana med cykeltrafik, samt en gångbana kompletterad med en trappa utmed Kultur- och fritidskvarteret, förbinder Parktorget med Älta torg.

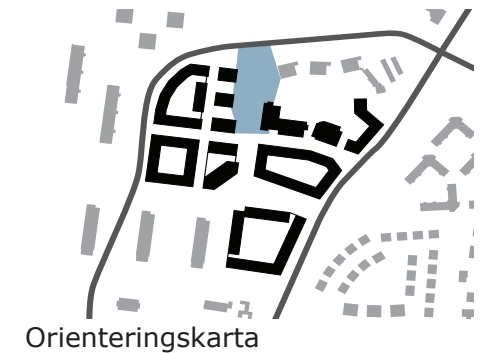
Parktorget är likt det stora torget belagt med smågatsten. Platsen angränsar till nya bostadskvarter och gator.

Genomfart kan ske förbi parktorget via torget och in på lokalgatan.

2 Parkstråket

Illustrationsplan Parkstråket skala 1:500 (A3)

Älta Centrums grönområde

Parken är en av nya Älta Centrums huvudplatser och är en viktig målpunkt för boende och besökare. I parken samlas dagvattnen vid höga flöden i ett fuktstråk som tillsammans med parkens grönyta skapar ett rekreationsområde i direkt anslutning till Parktorget och Torget.

Här finns en öppen grönyta för lek och picknick men även svalkande skugga för soligare dagar.

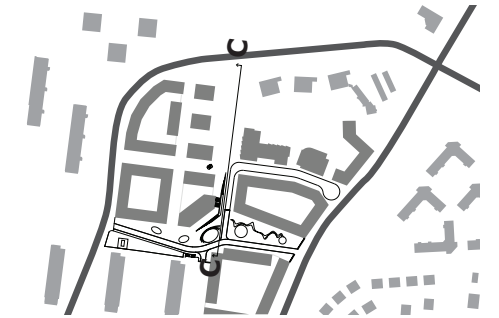
Parken förbinder intilliggande skolområde med Älta Centrum och är ett viktigt cykelstråk.

Se även Förstudie Älta park, daterad 2018-05-14

Exempel på fuktstråk i parkmiljö.

Torget och Parkstråket

Orienteringskarta med sektionlinje

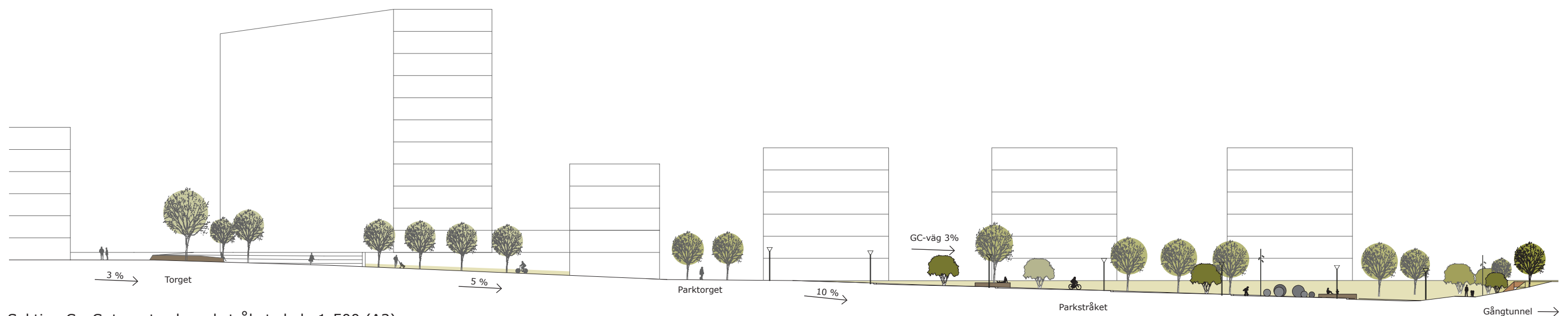
Det nord-sydliga stråket

Ett av de viktigaste målen i arbetet med Älta centrum är att skapa tillgängliga och attraktiva kopplingar.

En viktig koppling är stråket mellan torget, kulturhuset och fritidsgården i kultur- och fritidskvarteret, parken, skolan norr om Almvägen - och i förlängningen till aktivitetsområdet vid Ältasjön.

GC-vägen höjer sig gradvis från norr till söder längs parken och får på så sätt en relativt flack lutning.

Parkrummet bildar en "pelouse", en stor mjukt formad grönyta, som är attraktiv för vistelse och aktivitet och som har en visuell kvalitet som förhöjer upplevelsen och värdet av platsen och centrumområdet som helhet.

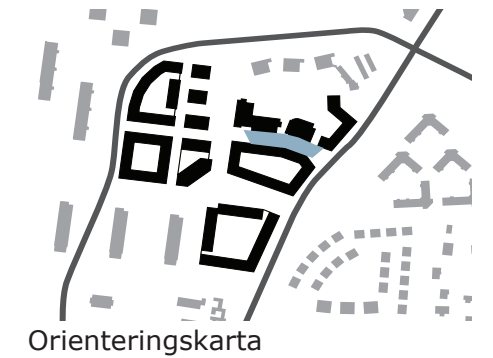

Sektion C - C, torget och parkstråket skala 1:500 (A3)

3 Lokalgatan

Illustrationsplan Parktorget skala 1:500 (A3)

Gatan en del av torget

Längs gatans södra sida löper en möbleringszon med träd, bänkar, sopkorgar, och belysningsstolpar.

Trädraden fyller en funktion för fördröjning och rening av dagvatten genom skelettjorden.

Gångbanorna har en beläggning av betongplattor. Körbanan är belagd med asfalt. Trädens växtbäddar täcks av markgaller.

Träden står i skelettjord. För mått se *Projekterings-PM Väg och Trafik*.

Lokalgatan avslutas med en vändplan. Vändplanen avgränsas med kantsten och eventuella planteringar mot Ältavägen.

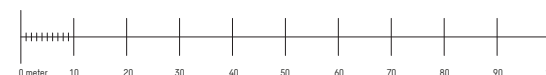

Träd på Lokalgatan kan vara, Silveroxel, Sorbus incana E

4 Oxelvägen/Almvägen

Illustrationsplan Oxelvägen/Almvägen

Bussgatan

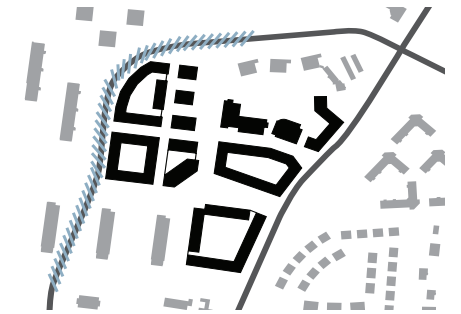
Gatusträckan förses med enkelsidiga trädrader. På Oxelvägen står träden på västra sidan, medan de på Almvägen, fram till korsningen Almvägen/Stensövägen, placeras på östra sidan av gatan.

I samma linje som trädraderna kan gatubelysning placeras.

Korsningen vid den nya infarten till torget är upphöjd. Ett cykelstråk sträcker sig längs västra sidan av gatan.

Exempel på träd vid Oxelvägen, Silveroxel, Sorbus incana E

Orienteringskarta

Trädraderna fyller en funktion för fördröjning och rening av dagvatten genom skelettjorden.

Den östra sidan av Oxelvägen förses med kantstensparkering och angöring vid den nya bebyggelsen.

Gångbanor har en beläggning av grå betongplattor, cykelbanan och körbanan har asfaltbeläggning. Träden står i växtbädd som täcks av markgaller.

Träden står i sammanhängande långa skelettjordsstråk. För mått se *Projekterings-PM Väg och Trafik*.

Trädgaller

5 Angöring utmed Ältavägen

Mellan Ältavägen och den nya bebyggelsen skapas en gemensam yta för gående och cyklister. Ytan kommer även att kunna nyttjas av motorfordonstrafik som transporter för rörelsehindrade, avfallstransporter och utryckningsfordon.

Belysningskoncept

Belysningskonceptet för Älta centrum baserar sig på Nacka kommuns tekniska beskrivning. I detta skede är generella typlösningar framtagna. Exakt armaturtyp och ljusberäkningar görs i senare skede. Belysningsillustrationer visar schematiska placeringar av stolpar. Produktbilder i dokumentet är typbilder och kan skilja sig från beskrivande text.

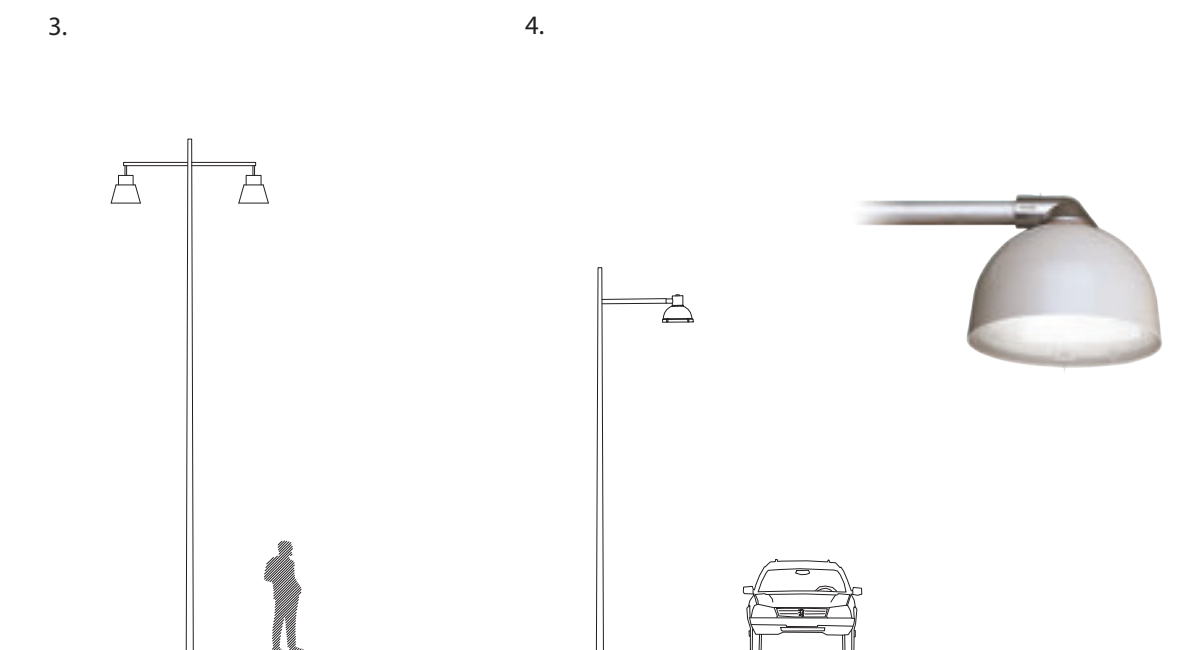
Generella krav för belysningsprinciperna ska vara energieffektiv utan att konkurrera med visuella kvaliteter. Integrerad belysning ska vara visuellt komfortabel och stolpar ska vara koniska i termoplastad antracitgrå kulör RAL 7043.

Ljussättningen ska bidra till en levande och öppen miljö med trygghetsupplevelse i området. Den ska vägleda, lyfta fram utvalda delar på torget och samlingsplatser under dygnets mörka timmar. Belysningstyplösningarna är indelade i fyra olika områden: Kultur- och fritidskvarteret, torgyta, körbana samt lokalgata. Kommande sidor beskriver mer detaljerat de ovan nämnda delarna.

Se även Förstudie Älta park, daterad 2018-05-14

Referensbilder

1. Kultur- och fritidskvarteret

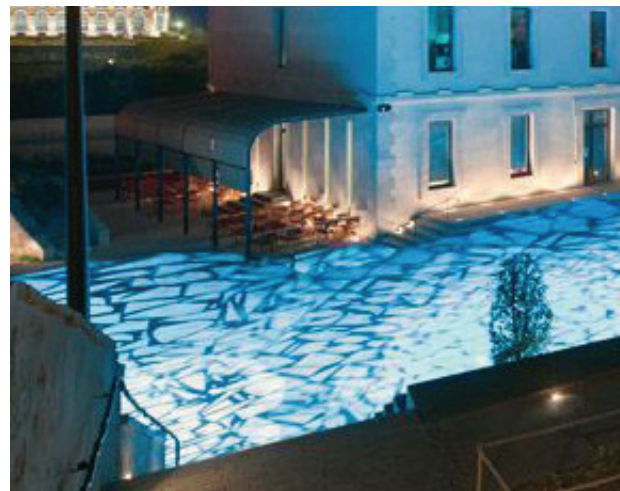
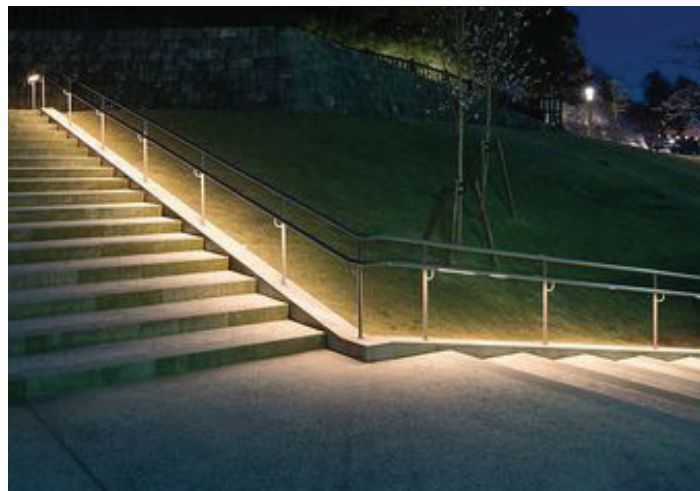
Denna del är en viktig samlingspunkt för områdets ungdomar. Belysningstypslösningar nedan är av en mer lekfull karaktär och ska inbjuda till aktivitet.

Trappan förses med infällda armaturer i handledaren som ger en lågmäld belysning. För att uppnå en fullgod belysningsnivå belyses trappan av strålkastare på högstolpar samt stolpe med dubbelarm.

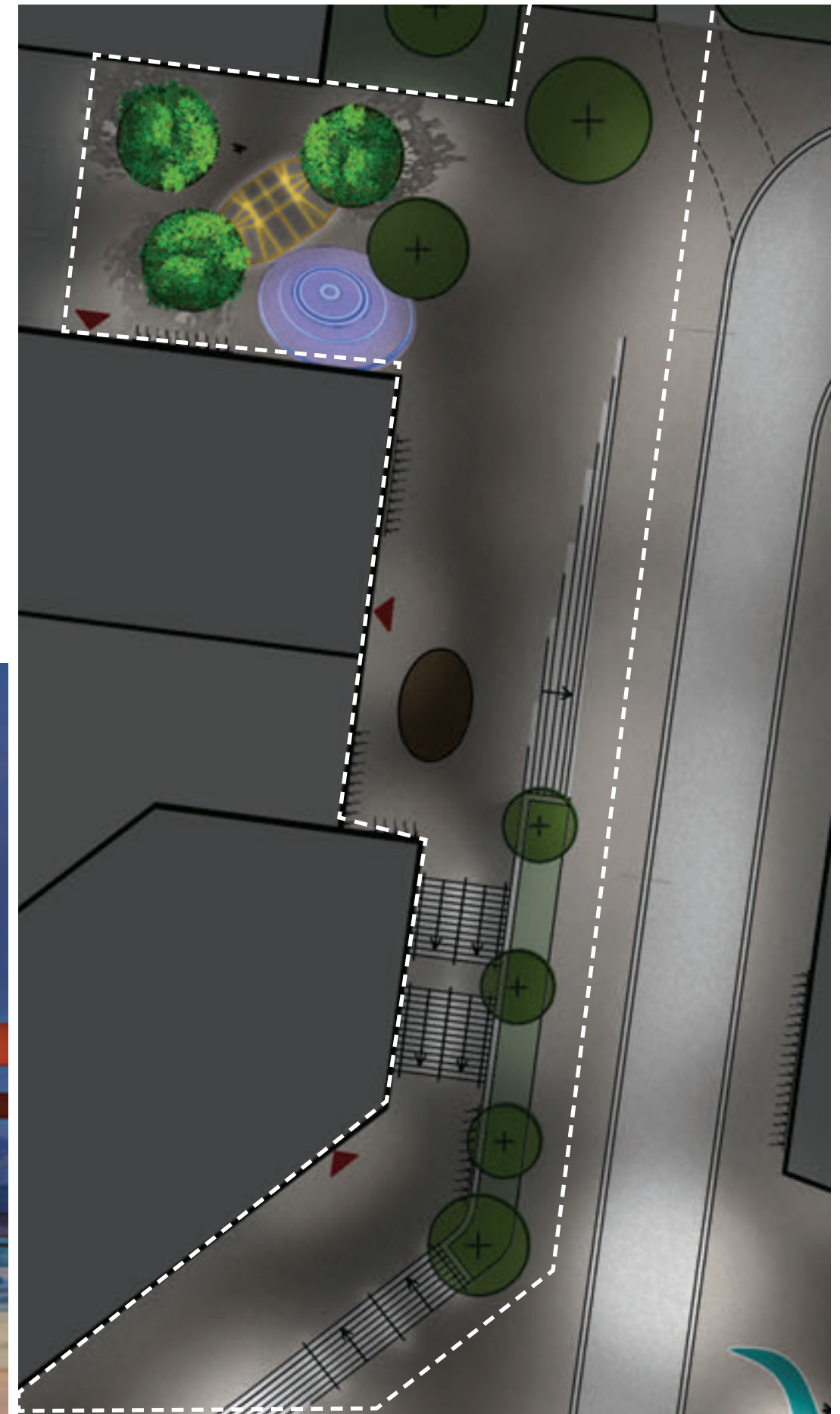
Ytan utanför entrén till fritidsgården belyses med strålkastare på konisk stolpe, höjd på stolpe ska vara i förhållande till intilliggande

fasader och samlingsytan. Stolparna förses med Goboprojektor som ger en identitet till platsen. Förslagsvis tas Gobomönster, styrning eller färgvariation fram i samarbete med fritidsgården och/eller medborgare.

Bänkarna förses med integrerad belysning med en varm ljustemperatur och olika ljuspunktshöjder för att ge en inbjudande känsla att uppehålla sig på platsen.

Exempel handledarbelysning, gobo projektion, strålkastare på stolpe och belysning under bänk

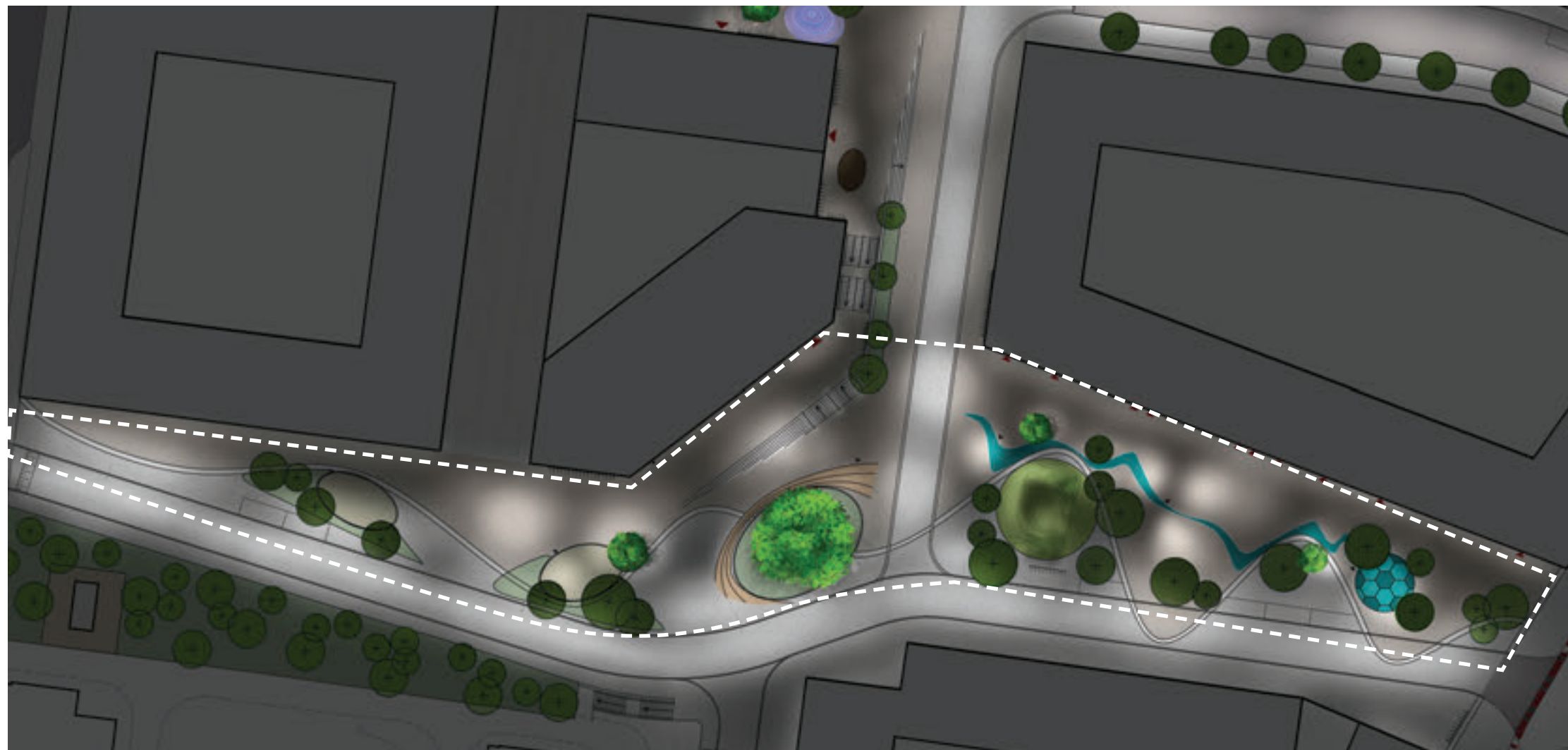

2. Torget

Torget består av olika element så som träd, olika marbelläggningar och vatten. I mitten av torget finns en befintlig ek som har en central del i torget. Genom belysningstyplösningarna framhävs de olika delarna.

På torgytan placeras strålkastare på stolpe. Det ger en varierad belysning där grönska, lekskulpturer och vattenlek lyfts fram. Kontraster mellan ljusa och mörka ytor ger liv och rytm åt torgytan. Stolparna är placerade spritt över torget i samverkan med torgets utformning.

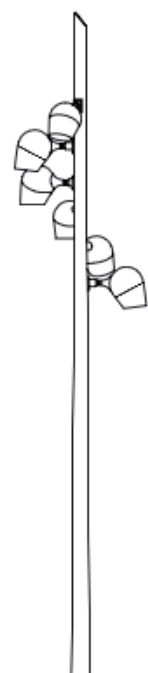
Den stora eken är en central del på torget. För att lyfta fram den belyses eken från flera håll ovanifrån med högt placerade armaturer för att undvika bländning. Den belysta trädkronan skapar även skuggverkan på marken.

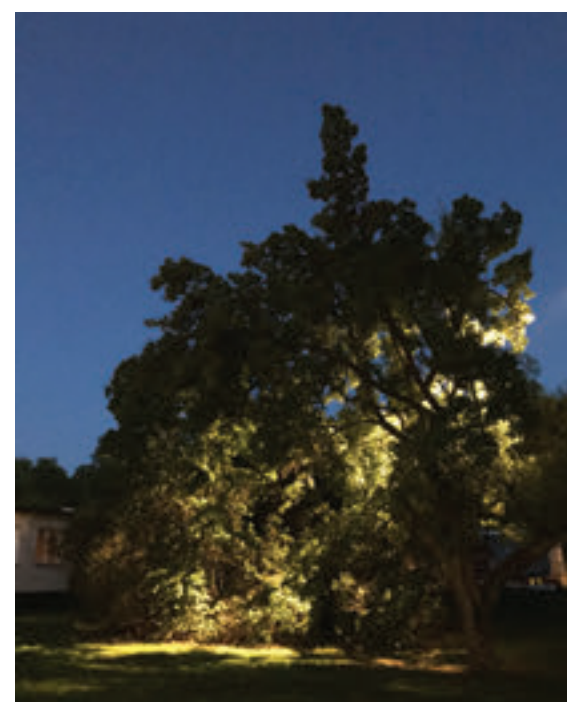
Exempel strålkastare på stolpe

Belysning genom trädkrona, skuggspel på mark

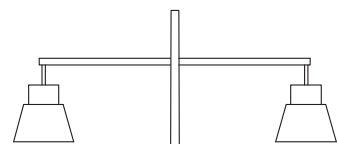
Exempel, strålkastare Olivio på konisk stolpe

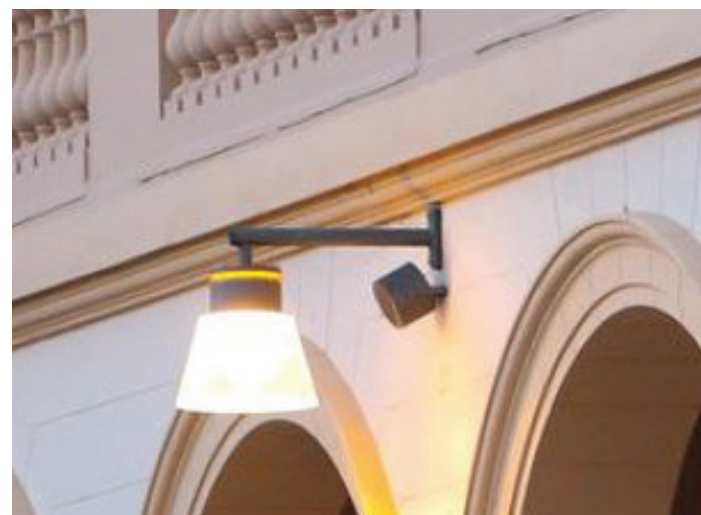
Exempel belyst träd ovanifrån

3. Körbana

Körbanan sträcker sig längsmed torget och bör ha en avvikande karaktär jämfört med anslutande vägar. För att uppnå en god ljusmiljö för både bilar och gående på torget placeras stolpar med dubbelarmar längs med hela körbanan. Utformningen av stolpen ger identitet och karaktär till platsen och belyser väg samt torg. En armatur mot gatan och en in mot torget. Lika stolpar placeras även längst med gatan där torget smalnar av framför trappan.

Sektion, stolpe med dubbelarm

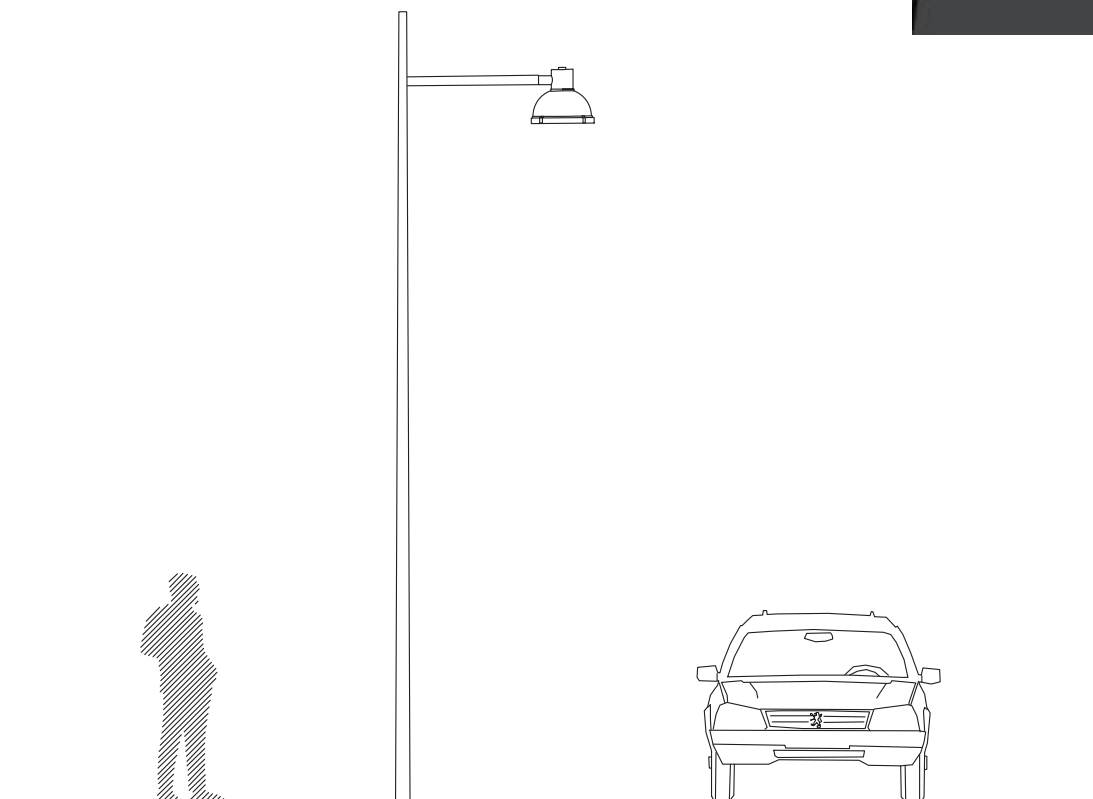

Referensbild, armatur med rak arm.

4. Lokalgata

Denna gata skiljer sig från torget. Det är en lokalgata som till stor del används för att hämta och lämna vid fastigheterna längst gatan.

För att särskilja torget från lokalgatan belyses den med en mindre karaktäristik armatur. Genom armaturvalet påvisar det visuellt skillnaden mellan gångfartsområde och körbana. Den opala armaturkåpan redovisar gatans streckning sett på håll.

Sektion, armatur och stolpe

Referensbild armatur, Copenhagen comfort

Fortsatt arbete

Angöring över torget

Angöringstrafiken över torget kommer att behöva styras så den följer de tänkta slingorna. I senare skeden kan man vid detaljprojekteringen tydliggöra hur angörings-
trafiken ska gå, med möblering och vid behov markeringar i torgytan. Material, programmering, ytterliga helhetsgestaltning och detaljutformning tas i nästa skede

Möblering av torget

Placering av funktioner såsom cykelparkering, fristående bänkar, belysning, uteserveringar och torghandel bör studeras i detalj i senare skede.

Hantering av bergskärning

En alltför slät bergskärning kan vara lockande att måla på. Åtgärder för att minimera detta bör vidtas. Till exempel kan ytan göras mindre slät eller förses med klätterväxter.

Illustrationsplan för Älta centrum

